

Садржај

Предреч	7
Сапесништво. О рађању Хомерових епова	9
Феномен <i>Хомер</i>	10
Кратко путовање у Земљу Хати	29
Створен да вечито траје... Поетска архитектоника Хомерових епова	51
Теорије епа	53
Формулаичка природа усмене поезије	61
Епска структура	80
<i>Свети њоређења</i>	88
Станари олимписких двора. Теоантрополошка визија у Хомеровим еповима	141
<i>Из врџова и долова Муза...</i> Филозофске критике Хомера	144
Кратка историја богова	161
Феномен хероја у Хомеровим еповима	183
Онтолошки путокази. Ка предочавању бића у Хомеровим еповима	193
Бити-тело	193
Бити – јести	213
Бити-видети	231
Места сусретања	247
Трансонтолошка комуникација	247
Обредне гозбе	253
Епифаније	256

Ка надилажењу тела	265
Поезија аксиолошке наде	273
Библиографија	279
Белешка о ауторки	301

Предреч

Вечност не припада поретку бивствовања, већ поретку сновиђења. Чежња у чије семе је усађена неостваривост, вечност је снохватица и може се *ухватити* само разним видовима сневања – уметничког, фантазматског, мистичког, идејног... Отуда је присна поезији. *Илијада* и *Одисеја* се издвајају у преобиљу поетских дела тиме што ту присност претварају у покушај досезања. Два епа граде јединствен поетски свет који не само да чезне за вечношћу, не само да вечност *снева*, већ ка њој иде – како спољним путевима, кроз историју културе, тако и унутарњим путевима, кроз чудесне дубине фикционалне стварности.

Спољним путевима, Хомерови епови ходају ка вечности својим трајањем и деловањем кроз хиљадугодишта, надсвођујући народе, друштва, религије. Неухватљивим вредностима које, са ведрином, чувају у себи, *Илијада* и *Одисеја* су надрасле језик у ком су створене, културу у којој су рођене, теолошке мреже унутар којих су исткане, али из века у век се показује да надрастају и сваки други језик у који бивају пренесене, сваку другу културу у којој се удоме, сваку другу теолошку мрежу у коју се уплету. За све књижевности европског круга, два епа су досегла апроксимацију вечности јер за те књижевности постоје одувек – као пратло из кога су изникле. Поетски свет Хомерових епова је метафоричко *место* коме се ствараоци хиљадама година враћају, опонашајући га, преображавајући или подривајући. Иза разноликих поетичких стратегија крије се дубока *жеља* да се у то *место* утоне. Да ли је мамљива привлачност *Илијаде* и *Одисеје* последица затомљене свести да су два пева не само симболичко место жеље већ *родно место* европске књижевности, која им се враћа као свом почелу и блиставом изворишту? Или пак последица спознаје, каткад јасне,

каткад магловите, каткад освешћене, каткад надумствене, да су место вредности – естетских, поетских, егзистенцијалних – које својом разуђеношћу, својом гипкошћу и својом *безобалном* ширином надилазе скученост модерних друштава и профану једноличност савременог живљења?

Унутарњим путевима измаштаног света, *Илијада* и *Одисеја* стреме вечности најпре кроз плејаду божанских бића, *бесмртних и старости иошћењених у све дане, ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρας ἡμᾶτα πάντα*, која њиховим стиховима разиграно и слободно крстаре. Божанства су деца хомерске поезије. Другачија деца хомерске поезије – смртни хероји – и сама стреме вечности, али на другачији начин: уздају се да ће је досећи кроз славу, оставивши свој бесмртни спомен.

Студија која се отвара желела би да буде путовођа до тог поетског света из кога се стреми вечности. Свет је то толико сложен, богат, згуснут и развејан, толико хармоничан и толико разногласан, да ни његов тлоцрт нећу покушати да оцртам – само мрежу путоказа. Незаустављиво *идући* ка вечности, *Илијада* и *Одисеја* охрабрују читаоце да их мисле, да их признају као своју дубоку чежњу, да препознају у себи биће чије су границе живота уске, али чији дух својим дозревањем прекорачује далеко преко тих граница. У Хомеровим еповима, феномен поезије се открива као инструмент којим се може искушавати вечност.